Academic year 2022-23 II year

Time Table - Time

Date	subject Name	Time	Supervisor Name
24/04/23	PE_5 - Guidance, counseling & Inclusive Education	12:30 to 1 3:00 to 3:30	Prof. S. L Sabnis
25/04/23	PE_6 - Assessement & Evaluation school Edn		Prof. G.L. Badgujar
26/04/23	cPS_3 - marathi, Hindi, Eng, Science		Prof. U.S. Sali
27/04/23	cPS_3 - History, Geography maths		Dr. D.K. Chaudhari
			Principal Adarsh Shikshan Prasarak Mandal's Bapusaheb D.D.Vispute College of Education Walwadi, Tal.Dist.Dhule

आदर्श शिक्षण प्रसारक मंडळ धुळे संचलित

विभाग- B.Ed (Second Year) परिक्षा-

विद्यार्थ्यांचे नांव- कणव किरण पाटील

विषयाचे नांव- PE-5 (Guidance Counselling & Inclusive)

दिनांक- 28-08-2023 हजेरी क्रमांक- ५८

पूरवणी संख्या- मिळालेले गुण-

पर्यवेक्षकाची सही- तपासणीसाची सही-

प्रश्न क्र.	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	एकुण
मिळालेले गुण	4½	3½									09
एकूण गुण	05	05									10

(येथून लिखाणास सुरूवात करा.)

प्र. १. ला.

(१) व्यावसायिक मार्गदर्शनाच्या अर्थ आणि गरज स्पष्ट करा?

⇒ आपल्या वृत्ती, कुवतीनुसार व्यवसाय करण्यासाठी केलेली मदत म्हणजेच व्यावसायिक मार्गदर्शन होय.

प्रत्येक विद्यार्थ्याला शिक्षणानंतर व्यवसाय करावा लागतोच. प्रत्येक वेळी ज्ञान नसलेल्या व्यक्तीला व्यवसाय मिळतो पण ज्ञान असलेल्या व्यक्तीला मिळत नाही. व्यवसाय मिळत नसेल तर कोणताही व्यवसाय निवडावा लागतो. आवडीचा व्यवसाय नाही म्हणून सोडणे. जमत नाही आवडत नाही म्हणून घर सोड करणे. यामध्ये समाज व त्या व्यक्ती दोघांच्या तोटा आहे.

व्यावसायिक मार्गदर्शनाची व्याख्या
" व्यवसायाशी संबंधीत कौशल्य ओळखून आपल्या स्वतः साठी प्रगतीचा प्रशस्त मार्ग तयार करणे म्हणजेच व्यावसायिक मार्गदर्शन होय."

व्यावसायिक मार्गदर्शनाची गरज -

(१) व्यावसायिक मार्गदर्शनामुळे आपली कुवत, क्षमता, वृत्ती यावरून व्यवसाय निवडता येतो.

(२) व्यावसायिक मार्गदर्शनात कौशल्य प्राप्त करून देणाऱ्या कौशल्य संस्थांची माहिती देणे.

(३) व्यावसायिक मार्गदर्शनात व्यवसायासंबंधीत व्याख्याने, कार्यक्रम घेतले पाहिजे.

५/५ (४) व्यावसायिक मार्गदर्शन महत्त्वाचे आहे. व्यावसायिक मार्गदर्शन यामुळे योग्य व्यक्तीला योग्य मार्गदर्शन मिळून व्यवसाय करता येतो. कौशल्यांना चालना मिळते. व्यवसायाचा अनुभव विद्यार्थ्यांना येतो.

(५) व्यावसायिक मार्गदर्शनासाठी विद्यार्थ्यांना मासिके, पुस्तके उपलब्ध करून द्यावे.

(६) व्यावसायिक मार्गदर्शनासाठी मुलांना व्यवसायाच्या ठिकाणी घेऊन जाऊन दाखवावे.

(७) व्यावसायिक मार्गदर्शनासाठी कौशल्य संस्थांची फी, तेथील संस्था, वस्तीगृहांची माहिती

विद्यार्थ्यांना द्यावी.

(८) व्यावसायिक मार्गदर्शनासाठी शिष्यवृत्ती असेल त्याबद्दल माहिती संकलित करावी.

(९) व्यावसायिक मार्गदर्शनामुळे योग्य विद्यार्थ्यांना योग्य व्यवसायाची संधी मिळते.

प्र. 2.

(2) मार्गदर्शन आणि समुपदेशनाच्या संबंध स्पष्ट करा.

⇒ मार्गदर्शन ही व्यापक प्रक्रिया आहे तर समुपदेशन सखोल प्रक्रिया आहे. समुपदेशनात मार्गदर्शन अंतर्भूत असते. मार्गदर्शन आजीवन चालणारी प्रक्रिया आहे.

मार्गदर्शन	समुपदेशन
(1) आजीवन चालणारी प्रक्रिया	(1) निरंतर प्रक्रिया
(2) हळू हळू चालणारी प्रक्रिया	(2) सावकाश प्रक्रिया
(3) लवचिकता	(3) स्वत: साठी होणारी
(४) स्वत: साठी असलेली	(४) सतत असणारी.
(5) व्यापक प्रक्रिया	(5) सखोल प्रक्रिया.

6½

समुपदेशनात खालील बाबी असतात.

① व्यावसायिक समुपदेशन
② आंतर व्यावसायिक समुपदेशन.
③ शैक्षणिक समुपदेशन.

मार्गदर्शन व समुपदेशन समान नसून एकमेकांशी संबंधित आहेत. समुपदेशन करताना तेथील वातावरण यांची माहिती संकलन कार्य असते. मार्गदर्शनासाठी अंतर्भूत कार्य असते. मार्गदर्शन समुपदेशनाचा भाग आहे.

समुपदेशन सखोल व संकलनाची प्रक्रिया आहे.

योग्य समुपदेशनासाठी प्रशिक्षित व्यक्तींची आवश्यकता असते.

समुपदेशनात मार्गदर्शन केंद्रभाग असते.

आदर्श शिक्षण प्रसारक मंडळ धुळे संचलित

विभाग- B.Ed (Second Year) परिक्षा- Tutorial No. - 1

विद्यार्थ्याचे नांव- कनव किरण पाटील.

विषयाचे नांव- मूल्यमापन आणि मूल्यनिर्धारण (PE-6)

दिनांक- 18-08-2023 हजेरी क्रमांक- 54

पूरवणी संख्या- मिळालेले गुण- 09/10

पर्यवेक्षकाची सही- [signature] तपासणीसाची सही- [signature]

प्रश्न क्र.	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	एकुण
मिळालेले गुण	4	5									09/10
एकूण गुण											

(येथून लिखाणास सुरूवात करा.)

प्र. १. ला.

(१) मूल्यमापन व मूल्यनिर्धारण या संकल्पना स्पष्ट करा.

=> **मूल्यमापन** -

इ. स. १९९८ मध्ये अमेरिकेत मूल्यमापन तंत्राच्या विकास झाला. डॉ. ब्लूम यांना मूल्यमापनाचे जनक म्हणून ओळखले जाते.

विद्यार्थ्यांची अध्यापनानंतरची विशेष फलश्रुती म्हणजेच मूल्यमापन होय. प्रत्येक विद्यार्थ्याला काय येते काय नाही यावरून त्याचे मूल्यमापन होत असते.

प्रत्येक वेळी चाचणी, मासिक, घटक चाचणी, प्रात्यक्षिक परीक्षा, तोंडी परीक्षा घेऊन विद्यार्थ्यांचे मूल्यमापन केले जाते.

शिक्षक विद्यार्थ्यांना काय कसे शिकवतो व काय शिकवावे यासाठी मूल्यमापन करतो.

मानसिक दृष्ट्या शिक्षकाने वेळोवेळी राबवलेली 'शैक्षणिक चळवळ' म्हणता येईल. अशा प्रकारे मूल्यमापन होते.

मापनांवरून कौशल्य, क्षमता, विश्वास यांची प्रक्रिया म्हणजे मूल्यमापन होय.

एकंदरित विद्यार्थी शैक्षणिक उपक्रमात गुंतलेला असताना त्याची पडताळणी म्हणजेच मूल्यमापन होय.

- मूल्यनिर्धारण :-

मूल्यनिर्धारण म्हणजेच Assesment ~~म्हणजेच व्युत्पत्ती होय.~~ होय.

Assesment शब्दाची व्युत्पती Assess या शब्दापासून झाली आहे.

याचा अर्थ "to sit aside" or "to Judge" म्हणजेच परिक्षण करणे होय.

एखादी वस्तू खरेदी करायची असेल किंवा दैनंदिन व्यवहारात आपण मूल्यनिर्धारण करत असतो.

उदा- शेती खरेदी करण्यासाठी शेतीचे मूल्यनिर्धारण केले जाते. मूल्यनिर्धारणात शेतीचे पोत, रहदारीच्या रस्त्यापासूनचे अंतर पाहून मूल्यनिर्धारण केले जाते.

मूल्यनिर्धारण रोजच्या जीवनातील शब्द आहे.

शैक्षणिक बाबतीतही विद्यार्थ्यांचे मूल्यनिर्धारण केले जाते. मूल्यनिर्धारण व मूल्यमापण हे मापनच आहे.

मूल्यनिर्धारण व मूल्यमापन एकमेकांशी संबंधीत असते. मूल्यमापन क्षमता, कौशल्य व विश्वास यांचे मापन म्हणता येईल.

5

प्र.2. २)

② बोधात्मक अध्ययन - अध्यापन एक पैलू :-

बोधात्मक अध्ययन - अध्यापन हे क्षमता, विकास यांच्याशी संबंधीत आहे. बोधात्मक अध्ययन - अध्यापन एखाद्या व्यक्तीच्या विकासाच्या परस्पर संबंध दर्शवितो. बोधात्मक अध्ययनात आधी ज्ञान येते त्यानंतर त्याज्ञानाचे आकलन मग उपयोजन होते.

बोधात्मक अध्ययन - अध्यापनाचे पुढील ६ पैलू आहेत.

१) ज्ञान :- विद्यार्थ्याला ज्ञान स्मरणातून येते. विद्यार्थ्याने एखादा पाठ किंवा कविता वाचली तर त्यातील संज्ञा व्याख्या तो सांगतो हे तो आठवुन सांगतो. तो स्मरण करतो म्हणजेच त्याला ज्ञान प्राप्त झाले आहे.

गणित, विज्ञान इतिहास या विषयाबद्दल सांगतो म्हणजेच तो स्मरणाच्या बळावर सांगतो म्हणजे त्याला त्या विषयाचे ज्ञान सांगत असतो.

② आकलन :- ज्ञान नंतर दुसरी पायरी आकलन होय. जे ज्ञान मिळवले आहे ते नीट समजून घेणे म्हणजे आकलन होय. एखादया विषयातील संज्ञा किंवा माहिती जशीच्या तशी न सांगता स्वतःच्या शब्दात मांडणे म्हणजे आकलन होय.

③ उपयोजन :- पुढील पायरी उपयोजन होय. ज्ञान मिळवुन व आकलन होऊन उपयोजन होणे गरजेचे आहे. आपण घेतलेले ज्ञानाचा अपरिचित स्थितीत उपयोग करता येणे म्हणजे उपयोजन होय. म्हणींचा, वाक्प्रचार निबंधात वापरणे.

④ पृथक्करण :- बोधात्मकतेची पुढची पायरी पृथक्करण होय. मिळालेला माहितीचा संबंध सांगणे व त्याचा परिणाम सांगणे म्हणजे पृथक्करण होय.

⑤ संकलन :- संकलन म्हणजेच मिळालेली माहिती तिचा आपण कविता रचणे, निबंध लिहिणे, कथा करणे यासाठी करतो. यात संकलित केलेली ज्ञान असते.

⑥ मूल्यमापन :- एखादा चित्रपट नाही आवडला, त्यातील कथानक नाही आवडले, अभिनेत्याचे काम नाही आवडले तर आपण ते आपल्या पद्धतीने विचार करुन विचार मांडतो याला मूल्यमापन म्हणतात.

वरील सर्व ६ बोधात्मक मूल्यमापनाचे पैलू आहेत.

आदर्श शिक्षण प्रसारक मंडळ धुळे संचलित

विभाग– B.Ed परिक्षा– स्वाध्याय - 1

विद्यार्थ्यांचे नांव– पोर्णिमा रामदास चौधरी

विषयाचे नांव– बालावस्था आणि वाढत्या वयातील अध्ययन अध्यापन

दिनांक– 15 | 5 | 2023 हजेरी क्रमांक–

पूरवणी संख्या– मिळालेले गुण– 08/10

पर्यवेक्षकाची सही– [signature] तपासणीसाची सही– [signature]

प्रश्न क्र.	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	एकुण
मिळालेले गुण	4	4									08/10
एकूण गुण											

(येथून लिखाणास सुरूवात करा.)

प्र 1 बाल्यावस्था - "बाल्यावस्था म्हणजे शैशवावस्थेपासून ते कुमारावस्थे पर्यंत काळ. या काळात बालकाच्या गुणवत्तेच्या विकासाशी अवस्थेच्या व परिस्थितीचा संबंध असतो"

बाल्यावस्था एकमेव विकास बालक विकासातील महत्त्वपूर्ण काळ आहे बाल्यावस्था ह्या काळात बालक शाळेत जाते, कुटुंबातील प्रेम व प्रेरणेवर, समाजातील व्यक्तीकडून सक्षम व आत्मविश्वास बनते. ह्या बहुमोल काळात बालक भीतीपासून, दुरुपयोगापासून संरक्षण होते. शैक्षणिक दृष्टीतून सर्व अवस्थेपेक्षा बाल्यावस्था महत्त्वपूर्ण आहे.

बालविकासांच्या अवस्था ⇒

विकासाच्या अवस्थेच्या अनेक मानसशास्त्रज्ञांनी आपले भिन्नमते मांडली, ती मते भिन्न असलीतरी ती बालविकासाच्या दृष्टीने महत्त्वपूर्ण आहे. गेलसने या मानसशास्त्रांनी बालविकासाच्या अवस्था पुढील प्रमाणे सांगितल्या आहेत.

① जन्मपूर्व अवस्था ⇒ ही अवस्था गर्भधारणेपासून ते प्रसूतीपर्यंतचा काळ असतो. या काळात या अवस्थेचे तीन प्रकारे विभाजन केले आहे. ① बीजावस्था ② भ्रूणावस्था ③ गर्भावस्था. या अवस्थेत मुलाचा जन्म कसा झाला.

यावर बालकाचा विकास अवलंबून असतो.

② अर्भकावस्था - ही अवस्था जन्मनंतरचे चौदा दिवसापर्यंत असते. या अवस्थेला नवजात अवस्था असे म्हणतात. या काळात बालकाचे वजन कमी होते कारण बाहेरील वातावरणाशी समायोजन साधण्यासाठी त्याला त्रास होतो. नंतर वजन वाढू लागते. बालक हा पूर्णपणे त्याच्या पालकांवर अवलंबून असतो

③ शैशवावस्था - ही अवस्था जन्मनंतरच्या १५ दिवसापून ते २ वर्षपर्यंत असते. या अवस्थेत बालक हा आत्मकेंद्रीत असतो. त्याला स्वतःच्या गरजच्यापूर्ण करणे एवढेच लक्ष असते. या अवस्थेत बालकाला मातेचे संरक्षणाची गरज असते. या काळाच त्याच्या वेदनाद्रियांचा विकास होतो

④ ~~कुमारावस्था~~ - ~~या अवस्थेचा काळ~~

④ बाल्यावस्था → या अवस्थेचा काळ २ ते १२ वर्षपर्यंतचा असतो. या अवस्थेचे दोन प्रकार पडतात

ⅰ पूर्वबाल्यावस्था → या अवस्थेचा काळ २ ते ६ वर्षपर्यंतचा असतो. या अवस्थेला शालापूर्व अवस्था असे म्हटले जाते. बालकाचा भाषिक विकास हा भराभर होतो. बालकाचा बोद्धीक विकास या अवस्थेत होतो

ⅱ उत्तरबाल्यावस्था → या अवस्थेचा काळ ६ ते १२ वर्षाचा असतो या अवस्थेला शालेय अवस्था असे ही म्हणतात या अवस्थेत बालकाच भाषिक, बौद्धीक, शारीरिक, मानसिक पूर्णपणे होत असतो. या अवस्थेला ~~स्वसन~~ खेळीचा काळ असे म्हटले आहे.

⑤ कुमारावस्था → या अवस्थेचा काळ १२ ते १८ वर्षाचा असतो. या अवस्थेला "वादळाचा काळ" असे म्हटले जाते. या अवस्थेत बालकाचा लैंगिकदृष्टीय विकास हा पूर्णपणे झालेला असतो. बौद्धिक विकास

हा पूर्णपणे झाला असतो. या काळात मुले पालकांवर अवलंबून नसतात. त्यांची स्वतःची मते ती मांडू लागतात. ती निर्णय घेऊ लागतात.

(6) प्रौढावस्था - ही अवस्था २० वर्षानंतर असते. प्रौढ अवस्था म्हणजे शैशवावस्थेपासून ते कुमारावस्थेपर्यंतच्या स्थिरत्वांचा कालखंड होय. या अवस्थेत विकास पूर्णपणे झालेला असतो.

मानसशास्त्रांच्या मते विकास ही सतत चालणारी प्रक्रिया आहे. ती जन्मापासून ते मरेपर्यंत चालू असते.

अशाप्रकारे बालविकासाच्या अवस्था गेलसने स्पष्ट केल्या आहे.

5

Q 2 टिपा लिहा.

(2) पियाजे यांचा बोधात्मक विकास सिद्धांत -

→ हा सिद्धांत जीन पियाजे यांनी मांडला आहे. पियाजे यांनी बोधात्मक विकासाचा सिद्धांत मांडला असून त्यांनी बालकाच्या विकासाचा विचार केला आहे. बालकाचा विकास हा भाषिक, बौद्धिक व संकल्पनाचा असतो. त्यांनी बुद्धीचे तीन पैलू सांगितले आहे. आशय, रचना व कार्य.

पियाजे यांनी बोधात्मक विकासाचे सिद्धांत मांडच्या अवस्था पुढील प्रमाणे आहेत.

(1) ~~पूर्व अवस्था~~ वेदक-कारक अवस्था => ही अवस्था 0 ते 2 वर्ष या काळात असते. या अवस्थेला संवेदन कारक अवस्था असे म्हणतात. या अवस्थेत बालक आत्मकेंद्रीत असते. या अवस्थेत बालक वस्तू हाताळते, चाखून बघतो.

② क्रियापूर्व अवस्था - ही अवस्था २ ते ६ वर्षापर्यंत असते. या अवस्थेत बालक अमूर्त विचार करण्याची क्षमता नसतो. त्याचा भाषिक व बौद्धिक विकास होत असतो आ या अवस्थेत बालक दोन वस्तूची तुलना करतो. फरक ओळखतो. धारण या क्षमतेचा विकासाचा अभाव जाणवतो.

③ मूर्त क्रियापूर्व अवस्था ⇒ ही अवस्था ६ ते १२ वर्षापर्यंत असते. या अवस्थेत बालक मूर्त व अमूर्त विचार करण्याची क्षमतेचा विकास पूर्ण झालेला असतो. बालकांचा बौद्धिक, नैतिक, भाषिक विकास पूर्ण झालेला असतो. बालक गणितीय, उदा. सोडवतो. धारणक्षमतेचा विकास पूर्ण होतो.

④ औपचारिक अवस्था ⇒ ही अवस्था १२ ते १६ वर्षापर्यंत असते. या अवस्थेला वस्तुनिष्ठ अवस्था असे म्हटले जाते. बालकांचा बौद्धिक सर्वोच्च उच्चांक सर्वोच्च असतो. या अवस्थेत बालक निर्णयक्षम असतो. त्याचा विकास पूर्णपणे झालेला असतो.

अशाप्रकारे जीन पियाजे यांनी बोधात्मक विकासाचा सिद्धांत मांडला आहे.

५

आदर्श शिक्षण प्रसारक मंडळ धुळे संचलित

स्वाध्याय क्र-१

विभाग- B.Ed (First year) परिक्षा-

विद्यार्थ्यांचे नांव- चौधरी रोशनी युवराज

विषयाचे नांव- PE-2

दिनांक- 16/5/2023 हजेरी क्रमांक- 23

पूरवणी संख्या- मिळालेले गुण-

पर्यवेक्षकाची सही- तपासणीसाची सही-

प्रश्न क्र.	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	एकुण
मिळालेले गुण	05	03									08
एकूण गुण	06	04									10

(येथून लिखाणास सुरूवात करा.)

प्र-१ सामाजिक विविधतेची संकल्पना आणि कारणे स्पष्ट करा ?

उत्तर विविधतता ही फरकांवर आधारित भिन्नता असते. फरक हे जैविक, वांशिक, गट, भाषिक, राजकीय असतात.

विविधतेचे सर्व दृश्य पैलू जे व्यक्तिमत्व आणि कार्यशैलीतून व्यक्त होतात. जसे वंश, वय, लिंगभेद, धर्म सामाजिक, आर्थिक दर्जा, शिक्षण, कार्य, विविधता जसे व्यवस्थापन आणि युनियन, संघटना, कार्यात्मक पातळी आणि वर्गीकरण, मुख्यालयाचे अंतर अशा सर्वांचा समावेश विविधतेत होतो.

सामाजिक विविधतेची कारणे पुढील प्रमाणे:

1) जन्म - प्रत्येक व्यक्ती त्याच्या जन्मापासून त्याचा अनुवंश ठरवतो. प्रत्येक व्यक्ती ही एकमेवद्वितीय असते. त्यामुळे सख्यी भावंडांमध्ये सुध्दा रंग, रूप, स्वभाव, क्षमाता यात विविधतता आढळून येते.

2) जाती - समाजात सर्व प्रकारच्या जातीची लोक राहतात. त्यानुसार त्यांचे सण, उत्सव परंपरा वेग-वेगवेगळ्या / भिन्न असतात.

3) प्रादेशिकता - समाजात विविध प्रदेश आहेत. ~~सर्व~~ प्रत्येक प्रदेशानुसार त्यांची भाषा, भौतिक बदलात विविधतता आढळून येते.

4) धर्म - समाजात सर्व धर्माचे लोक राहतात. त्यानुसार त्याची श्रध्दा स्थाने, प्रार्थनास्थळे ही वेगवेगळी असतात. त्यांच्या रुढी, परपंरा, ईश्वर यात विविधता असते.

5) सामाजिक / आर्थिक दर्जा - समाजात आर्थिक व सामाजिक परुन श्रीमंत / गरीब असा वर्ग ठरतो. समाजात, गरीब, श्रीमंत, व मध्यम असे तीन वर्ग ~~आहेत.~~ पडतात. सामाजिक / आर्थिक दर्जावरुन यांच्यात विविधतता आढळून येते.

6) व्यापार - समाजात व्यापार विविध असतात. त्यानुसार व्यापार करणाऱ्याचा एक गट तयार होतो.

7) श्रध्दा / मूल्ये - सामाजात सर्व धर्माचे / वंशाचे लोक मिळून राहतात. समाजात प्रत्येकाची जात, धर्म वेगवेगळे असतात. त्यानुसार त्याची श्रध्दा-स्थाने, प्रार्थनास्थळे वेगवेगळी असतात.

8) वांशिक - समाजात सर्व वंशाचे लोक मिळून राहतात. सर्व मानव सर्व आहेत. परंतु प्रत्येक मानवाला पुर्वजांचा व त्यांच्या वांशिकतेचा आभिमान असतो. मनुष्य हा एक असा प्राणी ज्याला आपल्या वंशावर आभिमान ~~आभिमान~~ असतो.

9) संस्कृती - समाजात विविध संस्कृतीचे लोक राहतात. प्रत्येक समाजातील / कुटुंबातील लोक आपल्या संस्कृती नुसार सण, उत्सव, साजरी~~करतात~~ करतात. प्रत्येक संस्कृती नुसार त्याच्या रुढी, परपंरा ह्या आपल्याला विविध आढळून येतात.

5

10) लिंगभेद - भारतीय समाजात लिंगभेदाला खुप महत्त्व आहे. स्त्री / पुरुष / नपुसंकता असे तीन प्रकारचे लोक समाजात राहतात.

11) वर्णभेद - इंग्रजाचे गेले परन्तु राज्य असल्यापासून वर्णभेद केला जातो. इंग्रज गेले तरी अजुन गोऱ्या रंगाला महत्त्व दिले जातो. काळा व गोरा ह्या रंगाचा फरक समाजात अजूनही दिसुन येतो. ~~ल~~ समाज गोऱ्या रंगाला आधिक महत्त्व देतात.

2) लिंगभाव -

~~१८ व्या शतकापासून पुरुषा~~

लिंगभाव म्हणजे एखादया व्यक्तीच्या लिंगजाती संबधी असणाऱ्या अशा सर्व बाबी . ज्या एखादया संस्कृती मधील पुरुष अथवा स्त्री असणाऱ्या बाबींनी परिभाषित करतात .

लिंगभाव म्हणजे व्यक्तीच्या जैविक लिंगजाती नुसारच्या असलेल्या सांस्कृतिक वातावरणातील अभिवृत्ती भावना आणि सांस्कृतिक अपेक्षेप्रमाणे असणारे वर्तन लिंगभावाच्या नमुन्याशी संबधित असते .

लिंगभेदावरून जाणून घेतलेल्या फरकावर आधारित सामाजिक संबधाचा बनलेला घटक म्हणजे लिंगभाव , लिंगभाव हा सामर्थ्याचा महत्त्वपूर्ण संबध दर्शविणारा प्राथमिक वर्ग आहे . एखाद्या संस्कृती मधील एखादया व्यक्तिच्या जैविक लिंगजाती संबधीची लक्षणे , भुमिका , वर्तन , व्यक्तिमत्व वैशिष्ट्ये आणि बाबी म्हणजे लिंगभाव .

5

स्त्रीया , पुरुषाचे सामाजिक संबंध , भुमिका , जबाबदाऱ्या व अभिक्षमता आणि अध्ययनाद्वारे निर्माण झालेल्या पुरुषी किंवा बायकी वर्तनाच्या अपेक्षा ज्या काळानुसार बदलत्या असतात , संस्कृती संस्कृती नुसार देखील भिन्न असतात त्याला लिंगभाव असे म्हणतात .

१८ व्या शतकापासून व्याकरणाच्या दृष्टिने स्त्रीवाचक , पुरुषवाचक व नपुसंकवाचक या फरकावर आधारित लिंगभाव आढळून येतो . लिंगभाव व ~~लैंगिक~~ लैंगीकता असे दोन भाग पडतात . लिंगभेद म्हणजे जैविक भेद दर्शविणाऱ्या गोष्टी , लिंगभाव म्हणजे सांस्कृतिक , सामाजिक भेदाच्या संदर्भात वापरतात .

लिंगभाव शब्दाला इंग्रजीत Gender हा शब्द फ्रेंच भाषेतील असून लॅटीन भाषेत Genus असा आहे .

2.6.2

Adarsha Shikshan Prasark Mandal's Bapushaeb D.D.Vispute College of Education

Dhule City: Dhule, Pin: 425356, Tehsil:Dhule, State:Maharashtra

B.Ed. (with Credits)-Regular-under CBCS Pattern Second Year

Academic Year :2022-23

Sr.No	Student Name	PE5	P6	CPC3	CP4
1	AHIRE ANITA BABULAL	16	16	14	17
2	AHIRE NITA JAYDEV	17	16	16	16
3	AJAGE SACHIN GANGARAM				
4	AMRUTSAGAR JAGADISH SURESH	18	17	15	19
5	BAGUL GAURAV CHANDRAKANT	18	17	17	13
6	BAGUL RAKESH ANANDA	17	16	15	13
7	BHADANE SAMADHAN BHATA	13	16	14	14
8	BHAMARE ANKIT AJIT	18	16	13	11
9	BORASE SEEMA SHALIGRAM	18	17	16	18
10	BORASE VRUNDAVANI BANSILAL	16	17	16	17
11	BORSE SHIVANI RAVINDRA	18	17	16	14
12	CHAURE YOGITA JAGAN	18	16	16	17
13	CHAURE BHOLENATH BANSILAL	15	14	11	16
14	CHAURE PANKAJ GOVIND	17	15	16	16
15	CHAURE PRAVIN RAMESH	18	15	15	16
16	CHAURE SUNIL POPAT	16	14	15	17
17	CHAVAN MOHINI RAVINDRA	18	16	15	17
18	CHAVHAN SUJATA VASANT	17	18	17	13
19	DEORE DINESH DHAKALU	13	14	12	11
20	DESHMUKH DIPAK VIKRAM	18	13	13	14
21	DHANGAR SANDIP DNYANESHWAR	18	15	14	16
22	DHANJE NILIMA BHAGWAT	14	14	11	13
23	GABDA HEENA JITENDRA	18	18	18	18
24	GAVIT RAVISH SHANKAR	13	15	16	17
25	GAYAKAWAD SHITAL VISHNUDAS	19	18	18	18
26	JADHAV VAISHALI RAVINDRA	18	18	17	15
27	JAGTAP KALU VASANT	16	15	15	17
28	KANHOR POOJA SARANG	16	16	16	10
29	KOLI JYOTI CHATUR	18	16	17	18

Bapusaheb D.D.Vispute B.Ed.College * NCTE CODE APW04336123515 College Code 200101

Sr.No	Student Name	P_5	P_6	CPC_3	CPC_3
30	KUWAR AJAY DAUT	18	13	16	18
31	KUWAR ARCHANA VASANT	18	15	17	17
32	KUWAR VADYA HIRAMAN	17	14	14	15
33	MAGAR PRIYANKA KIRAN	19	18	18	16
34	MAHAJAN UJJWALA RAMESH	18	17	17	17
35	MARATHE GIRISH SANJAY	13	14	17	18
36	MASULE ROHIT BABULAL	19	18	18	19
37	MOHITE DIMPAL RAVINDRA	18	15	14	12
38	NIKAM NASIBA RAJENDRA				
39	NIKAM VINAY YASHAVANT	18	18	18	16
40	PACHPUTE PRAFULL RAJENDRA	18	16	16	18
41	PADAVI RAVINDRA SONYA	16	15	16	14
42	PADMAR HARSHAL BAJIRAO	17	16	14	14
43	PADVI MANESH SHIVAJI	19	18	16	19
44	PANCHAL SIMRAN JAGDISH	19	18	18	17
45	PARDESHI PRIYANKA PRAKASH	18	17	15	15
46	PATIL ARCHANA MADHUKAR	18	18	17	13
47	PATIL ASHA DHANRAJ	18	17	18	15
48	PATIL ASHWINI SUNIL	14	16	16	13
49	PATIL ASHWINI YUVARAJ	17	16	16	10
50	PATIL BHAGYASHRI SADASHIV	18	16	16	15
51	PATIL BHUSHAN ASHOK	18	17	18	12
52	PATIL DIPALI CHUDAMAN	16	16	17	12
53	PATIL DIPALI GANESH	18	17	17	15
54	PATIL KANAV KIRAN	18	16	17	17
55	PATIL KUNAL SAHEBRAO	19	17	16	16
56	PATIL MADHURI GULABRAO	19	18	18	16
57	PATIL MAYURI YUVARAJ	18	16	16	16
58	PATIL MONIKA PADAMSING	18	16	16	17
59	PATIL NEHA BHIMRAO	16	17	16	16
60	PATIL NIKISHA MAHESH	18	18	17	12
61	PATIL PRATIKSHA LALCHAND	17	17	16	12

Sr.No	Student Name	PE5	PE6	CPS3	CPS3
63	PATIL RITU ASHOK	17	18	17	15
64	PATIL ROHINI PREMSING	18	18	16	19
65	PATIL ROHIT SURESH	18	18	15	14
66	PATIL SONAL KAILAS	17	17	14	17
67	PATIL TUSHAR SANJAY	18	18	15	15
68	PAWAR ARUN LONDHYA	15	16	16	14
69	PAWAR CHARUSHILA NARENDRA	19	16	17	19
70	PAWAR DILIP MAHARU	13	16	11	14
71	PAWAR KAJAL MUKESH	19	18	18	15
72	PAWAR KAMALESH ABA	12	14	13	15
73	PAWAR NAMRATA SANJAY	19	18	18	14
74	PAWAR SANGITA RAVINDRA	17	16	16	18
75	PAWARA DATTU POPAT	16	14	16	15
76	PAWARA SUNITA REMA	17	15	15	15
77	PAWARA YOGITA RUPSING	17	15	15	16
78	POTDAR TEJAS RAMESH	18	18	16	12
79	SABLE YUVRAJ RAJENDRA	16	16	16	16
80	SALUNKHE PRIYANKA SANJAY	18	16	16	14
81	SALUNKHE RASHMI BALKRISHNA	14	14	14	12
82	SHARMA PRIYA KISHOR	18	19	18	18
83	SHEMALE DEVENDRA SHIVADAS	17	18	18	13
84	SHINDE ASHWINI BHALCHANDRA	16	17	16	14
85	SHINDE MONIKA SOMNATH	18	16	16	17
86	SHINDE SAGAR DIPAK	11	12	10	15
87	SHIRSATH RAJSHREE RAJENDRA	16	15	15	15
88	SONAWANE MOHANKUMAR CHINDHU	18	17	16	17
89	SONAWANE MONIKA KAILAS	17	18	16	17
90	SONAWANE SUMIT RAMDAS	18	15	15	13
91	SURYAWANSHI KAVITA RAVINDRARAO	18	17	16	16
92	SURYAWANSHI SUNIL BAPU	18	18	16	18
93	SURYAWANSHI YOGESH LAXMAN	19	14	16	18
94	TELI HARSHA SURESH	19	18	18	17
95	THAKUR MEGHALI MADHUKAR	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Sr.No	Student Name				
96	VASAVE SAYSING MOGYA	19	17	16	16
97	VASAVE SURUPSING DAMNYA	12	14	12	16
98	VIBHANDIK AMRUTA RAJENDRA	19	18	18	16
99	WAGH ARATI BHASKAR	19	19	19	18
100	WAGH DNYANESHWAR NIMBAJI	18	16	16	16
101	WAGH MAHESH NANDLAL	14	15	16	10
102	WAGH RITA	18	19	18	18
103	WAGH SACHIN SHASHIKANT				

Principal
Adarsh Shikshan Prasarak Mandal's
Bapusaheb D.D.Vispute College of
Education, Walwadi Tal.Dist.Dhule

Bapusaheb D.D.Vispute B.Ed.College
NCTE CODE APW04336123515
College Code 200101

विषय :- अभ्यासक्रम आणि अध्यापनशास्त्रीय अभ्यास - इतिहास

Subject :- Curriculum and Pedagogic Studies - History

स्वाध्याय क्र. १ (Tutorial 1st) - (१०)

प्र १ आशय विश्लेषणाचे घटक कोणते ? - (६)

Q 1 Which are the factors of Content analysis ? - (6)

प्र. 2 टीपा द्या (कोणतीही - १) - (४).

i) अध्यापनात शैक्षणिक साहित्याचे महत्व

Importance of teaching aid in teaching

ii) फ्रेंच राज्यक्रांतीची कारणे

Causes of French revolution.

स्वाध्याय क्र. 2. (Tutorial 2nd) - (10)

प्र. १ कोणतीही 3 जीवन कौशल्ये स्पष्ट करा. - (६)

Q 1 Explain any 3 life skills. (6)

प्र. 2 टीपा द्या (कोणतीही १)

i) वस्तुसंग्रहालयाचे महत्व.

Importance of museum.

ii) भारतीय नागरिकांचे मूलभूत अधिकार.

Fundamental rights of Indian citizens.

बापुसाहेब डी. डी. विसपुते शिक्षणशास्त्र महाविदयालय - प्रकाश नगर - धुळे.
बी. एड - व्दितीय वर्ष - 21-23
विषय - 384 आशययुक्त अध्यापन पद्धती - भूगोल - II

1. कोणताही एक प्रश्न सोडवा.

अ] भूगोल अध्यापनाची प्रतिमाने स्पष्ट करा. (6)

Explain the Models of teaching Geography.

ब] ICTE मध्ये भूगोल शिक्षकांची गरज आणि महत्व सांगा. (6)

Need and importance of ICTE in Teaching Geography.

2. अ] वार्षिक नियोजन, घटक नियोजन, पाठ नियोजन स्पष्ट करा. (5)

Expalin the Annual plan, Unit plan lesson plan.

ब] मानवी भूगोलाची आधुनिक संकल्पना स्पष्ट करून त्याची कोळसंरचेचे महत्व. (4)

Explain the Advance concepet in Human Geography.

प्रा. वैशाली साळी

back - IQAC

बापूसाहेब डी. डी. विसपुते शिक्षणशास्त्र

बापूसाहेब डी. डी. विसपुते शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय
कमल नगर मालेगाव रोड, धुळे.
बी.एड. द्वितीय वर्ष. 21-23

विषय - CPS 3 & 4 Curriculum & Pedagogic Studies
HINDI
आशययुक्त अध्यापन पद्धति - हिंदी. [I]

* कोई भी एक सवाल का जवाब पूरा कीजिए।

प्रश्न 1. अ] अन्य भाषा शिक्षण की प्रणालीयाँ बताकर व्याकरण अनुवाद प्रणाली संक्षेप में लिखिए

ब] व्याकरण शिक्षण की विधियाँ.

प्रश्न 2. अ] शब्द की भाषा एवं प्रकार बताकर [इसका अर्थ और स्त्रोत के आधारपर] बताइए.

ब] रचना शिक्षण की विधियाँ

प्रा. वैशाली साळी.

बापुसाहेब डी.डी. विसपुते शिक्षणशास्त्र
महाविद्यालय, पत्रकार नगर, धुळे.
बी.एड. द्वितीय वर्ष - 21-23

विषय :- CPS 3 & 4 Curriculum & Pedagogic studies - Geography. I

* कोणताही एका प्रश्नाचे उत्तर द्या.

प्रश्न 1. अ] भूगोल अध्यापनाची संकल्पना, गरज आणि महत्व स्पष्ट करा. [6]

Explain the concept need and Inportance of teaching geography.

ब] परिक्षेचे प्रकार, [4]

Type's of Examination.

प्रश्न 2. अ] भूगोल अध्यापनाच्या पद्धती स्पष्ट करा. (6)

Explain the Methods of teaching Geography.

ब] भूगोल शिक्षकाची वैशिष्ट्ये. (4)

Qulities of a Geography teacher.

प्रा. वैशाली साळी

Science - method - II year

Curriculum & pedagogic studies 10-गुण
School Subject - II

- प्रथम चाचणी

प्र.1 - विज्ञान शिक्षकाची गुणवैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. 6 गुण

Q.1 - Explain qualities of science teacher

प्र.2 - टिपा लिहा - (कोणतीही एक) 4 गुण

1) स्वयंसशोधन पध्दत
1) Heuristic method

2) नैदानिक चाचणी
2) Diagnostic test.

द्वितिय चाचणी 10 गुण

प्र.1 - संकल्पना प्राप्ती प्रतिमानाच्या पायऱ्या स्पष्ट करा. 6 गुण

Q.1 - Explain steps of concept attainm-ent model.

प्र.2 - टिपा लिहा (कोणतीही एक)

1) न्युटनचा गतिविषयक दुसरा नियम
1) Second law of Newton's

2) विज्ञान प्रयोगशाळा
2) Science Laboratory

प्रा.डॉ. योगिता बारी

YB

03/09/2023

बापुसाहेब डी. डी. विसपुते शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, धुळे.
10/04/23

स्वाध्याय - क्र - 1

विषय - गणित अभ्यासक्रम आणि अध्यापनशास्त्रीय अभ्यास.

Sub - Curriculum and pedagogic studies - Mathamatics. —10 M.

Q.1] शालेय अभ्यासक्रमात गणिताची गरज आणि महत्व —06 M.

- Need and Importances of Mathematics in school curriculum

Q.2] Short Note (टिपा लिहा- कोणतेही एक) — 04 M

1) पृथक्करण पद्धतीचे स्वरूप, फायदे, तोटे.

Nature, Merits, Demerits of Analytic Method.

2) गाभा घटकांची संकल्पना स्पष्ट करा.

- Explain the concept of core elements.

Tutorial NO: - 2.

प्र.1] गणित प्रयोगशाळेची संकल्पना स्पष्ट करा - 06 M.

concept of Mathematics Laboratory.

प्र. 2] टिपा लिहा (कोणतेही एक) — 04 M.

1) चांगल्या गणित शिक्षकाची गुणवैशिष्ट्ये.

- charastarastics of a good Mathematics Teachers.

2) त्रिकोणाचे प्रकार सांगा.

Types of Triangles.

Prof. Sarika Badgujar.

विषय :- शालेय शिक्षणातील मूल्यमापन व मूल्यनिर्धारण.

Subject :- Assesement and Evaluation in School Education

स्वाध्याय क्र. १ (Tutorial no. 1)

खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या

प्र. १ मूल्यमापन व मूल्यनिर्धारण या संकल्पना स्पष्ट करा (६)

Q 1 - Explain the concept Assessment and Evaluation. (6)

टिपा द्या (कोणतीही १) - (४)

i) सातत्यपूर्ण सर्वंकष मूल्यमापनाचे महत्त्व.

Importance of Continuous and Comprehensive evaluation

ii) बोधात्मक अध्ययन - अध्ययनाचा एक पैलू.

Dimension of learning - Cognitive ~~Developme~~ learning.

स्वाध्याय क्र - 2 (Tutorial No: 2)

1) खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या.

1) केंद्रिय प्रवृत्ती म्हणजे काय ? केंद्रिय प्रवृत्तीचे तीन परिणाम स्पष्ट करा. - 06 M

- what is mean by central Tendency ? explain the three measures of central Tendency - 06

2) टिपा लिहा. (short Note) - any one) — 04 M

1) प्रत्याभरणाच्या अर्थ व व्याख्या

Meaning and Defination of feedback.

2) ऑनलाईन परीक्षा - संकल्पना व स्वरूप.

online examination - concept and Nature.

Prof. S. L. Badgujar

द्वितीय वर्ष बी.एड.

प्रात्यक्षिक -

1) PE5 - अध्ययन अकार्यक्षम विद्यार्थ्यांचा व्यक्तीअभ्यास
PE5 - Prepare a case study report on a disabled Learner.

2) PE6 - Prepare a term paper on various compoent of Guidance and counseling.

3) CPS3 & CPS4 - Prepare Teaching Aid on any unit of CPS3&4 - (वार्षिक पाठाआधी बनवावे.)

4) EPC 7 - Drama and Art in education.
संवाद लेखन तयार करणे., पाणी, लेकवाच
वृक्षारोपन, प्रदुषण, स्त्रीभ्रुणहत्या, कोरोना
या पैकी एका विषयावर - संवाद लेखन करणे.
जनजागृती करणे - पथनाट्य ~~सादर~~ लेखन.

बापुसाहेब डॉ. डॉ. विसपुते शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय
एकता नगर नकाणे रोड धुळे.
II nd बी. एड 2022-23
द्वितीय वर्ष.

PE-5 - Guidance, Counselling & Inclusive Education.
मार्गदर्शन समुपदेशन, आणि सर्व समावेशक शिक्षण.

प्रश्न 1 अ] व्यावसायिक मार्गदर्शनाची अर्थ आणि गरज स्पष्ट करून उद्दिष्ट स्पष्ट करा [कोणतेही एक] (6)

ब] शै. मार्गदर्शनाचे प्रकार सांगा. (5

Q. 1 A] Explain the Meaning and needs of Career Guidance? (6

B] Types of Educational Guidance. (5

प्रश्न 2 रा] समुपदेशनाचा अर्थ, स्वरूप आणि व्याप्ती
अ] स्पष्ट करा.

A] Explain the Meaning, nature & scope of Counseling.

ब] मार्गदर्शन आणि समुपदेशनाचा संबंध स्पष्ट करा.
Explain the Relationship between Guidance & Couseling.

प्रा. वैशाली साळी.
[signature]
03/04/2023.